

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้วิจัย นายณัฏฐ์ ทนยิ้ม รหัสนักศึกษา 2589000831

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) อาจารย์ ดร.พลสรณู สราญรัมย์ (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมศักดิ์ คุ้มศิริ

ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิก 2) สภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของสมาชิก 3) ความพึงพอใจและความต้องการของสมาชิก 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ 5) แนวทาง การพัฒนาศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) สมาชิกศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 202 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 135 คน สุ่มแบบง่าย 2) คณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 45 คน สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่าง 30 คน จากนั้นเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) สมาชิกมีอายุเฉลี่ย 55.42 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สมาชิกส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.0) เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. ร้อยละ 40.7 เป็นสมาชิกอยู่ระหว่าง 11 – 15 ปี เหตุผลในการเป็นสมาชิกคือต้องการซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว แลกเปลี่ยนความรู้ และการเยี่ยม ตามลำดับ สมาชิกทำการเกษตรเป็นหลัก มีประสบการณ์ในการทำนาเฉลี่ย 27.92 ปี มีจำนวนแรงงานในครอบครัวและจ้างแรงงาน จำนวน 1-2 คน มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 24.67 ไร่ มีพื้นที่เป็นของตนเองเฉลี่ย 15.54 ไร่ สมาชิกร้อยละ 93.3 มีการกู้ยืมเงินจาก ธกส. กองทุนหมู่บ้าน/กลุ่มออมทรัพย์ และศูนย์ข้าวชุมชน ตามลำดับ สมาชิกมีรายได้เฉลี่ย 218,885.16 บาท/ปี (2) สภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพบว่าสมาชิกปลูกข้าวพันธุ์สุพรรณบุรี 1 พันธุ์ปทุมธานี 1 และพันธุ์ กข31 ตามลำดับ ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวจากหน่วยงานเอกชน ศูนย์ข้าวชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ตามลำดับ จำหน่ายพันธุ์ข้าวที่โรงสีและศูนย์ข้าวชุมชน สมาชิกร้อยละ 74.8 ไม่ได้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่ศูนย์ข้าวชุมชน และร้อยละ 59.26 ไม่เข้าร่วมการประชุม/อบรมถ่ายทอดความรู้ (3) ความพึงพอใจและความต้องการของสมาชิก พบว่าในภาพรวมสมาชิกมีความพึงพอใจด้านกิจกรรมกลุ่ม และด้านองค์ประกอบของกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง มีความต้องการกิจกรรมอยู่ในระดับมาก (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่ามีปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (5) แนวทางการพัฒนา พบว่ามีแนวทาง 7 ประเด็น ได้แก่ 1) การพัฒนาเยาวชนรุ่นใหม่ให้เรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีการปลูกข้าว 2) การจัดหาเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ให้มีความพร้อมต่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว 3) การยกระดับมาตรฐานเมล็ดพันธุ์สู่มาตรฐานสากล 4) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทางการเงินสร้างโอกาสทางการเงินโดยการเชื่อมโยงแหล่งเงินทุนภายในและภายนอก 5) การสร้างโอกาสทางการตลาดให้พร้อมต่อการแข่งขัน 6) การเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างศูนย์ข้าวชุมชนทั้งภายในภายนอกจังหวัด หน่วยงานภาครัฐและเอกชน 7) การให้ถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมให้สมาชิกจัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์โดยมีการควบคุมคุณภาพตามหลักวิชาการ

คำสำคัญ แนวทางการพัฒนา คณะกรรมการศูนย์ข้าวชุมชน การดำเนินงานของศูนย์ข้าวชุมชน